

Свети (нафтни) крсташки рат

Шестог децембра, у суботњем издању, «Блиц» нас обавештава крупним насловом на врху прве стране, да су «Руси добро пазарили у Београду». Иако се тиме индиректно сугерисало како је НИС продат за «сићу», овај ће наслов још бити и коректан у односу на потоње који ће красити странице овог листа. Испод наслова, колор фотографија на којој председник Србије Борис Тадић испруженом руком глади по прстима руског представника у преговорима Георгија Полтавченка. Унезверени председников поглед, неубичајена интимност са руским преговарачем... могла је редакција «Блица» да изабере за насловну страну и неку другу, по Тадића приличнију фотографију, међутим, оваквим избором уредништво је, чини се, одлучило да посредно укаже својим читаоцима ко је «главни кривац» што ће НИС постати руски. Иначе, дан раније, српска и руска делегација су се договориле да се интензивирају преговори око споразума и да се он свакако потпише пре краја 2008. године.

Реакције су већ стигле сутрадан. Огласио се Мијат Лакићевић у својој колумни посвећеној економским проблемима и оштро напао целокупан аранжаман са Гаспромом. Дотични новинар је у децембру 2007. године, поводом исте ствари написао текст «Скандал века», а сада је то допунио наставком под насловом «Скандал века, завршни чин». Наслов ове колумнице најбоље осликава хистерију коју ће «Блиц» подизати током децембра поводом нафтно-гасног споразума. Ако је продаја НИС-а «скандал века», како би се онда могла «крстити» српска приватизациона трагикомедија све са *Сартидом*, шећеранама од по три евра, цементарама у пакету (наравно, да би им се спустила цена) и стотинама других «власничких трансформација»? Ваљда би то онда био «скандал миленијума», «скандал нове ере», «скандал старе и нове ере заједно»? Међутим, нешто се не сећамо да се Лакићевић тако узнемирено изјашњавао о свим тим «генијалним» пословним потезима демократских власти након октобра 2000. године. Наравно, скандал је само онда када је купац Рус. Иначе, да је у питању неко други, неко са Запада, све би било потаман. Лакићевић у колумни углавном прозива Бориса Тадића и констатује како је он «пре само недељу дана рекао да ће се од Руса тражити финансијске и правне гаранције да ће 'Гаспром' до одређеног рока испунити своје обавезе. Никакве гаранције није добио, али је упркос томе – узгред потпуно неовлашћено, јер такви послови просто нису у његовој надлежности – 'пресекао' и одлучио да све има да буде потписано до краја године».

¹ Указивање «Блицовог» новинара да председник Србије ради оно што му није у опису посла јесте доиста револуционаран

помак у перцепцији ових новина како се у Србији одвија политички живот. До тада, ништа од бројних Тадићевих «излета» у економију, политику, енергетику, инфраструктуру и културу, овај лист није примећивао.

У петак 12. децембра, «Блиц» је заиграо «грубље» и прву страну већ краси огроман наслов: «Влада поклонила НИС и скрива се иза Скупштине». У једном од два ситна подналова, каже се да је «у ДС превагнула струја која сматра да треба изаћи у сусрет руским захтевима, чему се приклонио и председник Тадић». Исти наслов је на четвртој и петој страни, у тексту који потписује Катарина Прерадовић. И овде, речи прати фотографија Бориса Тадића како се срдечно рукује са Алексејом Милером шефом Гаспрома. Поред овог текста, на петој страни углавила се и колумна Слободана Вучетића који пише како је «Србија у бермудском троуглу». Чудно пише Вучетић, како то Србија у овом злокобном троуглу, када су на власти личност и странка које је он пропагирао и величао из петних жила (само да не победе они «ђавољи радикали»!). Дакле, «мудро» промишљајући, Вучетић утучено констатује «да је фактичко замрзавање процеса убрзаног пута Србије ка ЕУ макар делом условљено и забринутости Запада због јачања стратешких економских веза Србије са Русијом». Поред тога, прелазак НИС-а у већинско власништво стране државе, једног од два кључна ресурса државе, «озбиљно умањује економску независност и сувереност Србије». [2](#) Тужно и смешно! Вучетић у свом познатом маниру саблажњава читаоце потпадањем под руски утицај, а не спомиње како смо већ одавно у многим сферама живота изгубили сувереност и независност управо под притиском тог истог Запада. Рецимо, амбасадори неких западних земаља овде се баве необичним хобијем – састављају и руше извршну власт земље домаћина.

Ипак, суботњи «Блиц» од 13. децембра, остаће «златним» словима уписан у анале медијског хушкања и неприкривене пропаганде. На првој страни, централни наслов: «Монопол Русима – пљачка грађана». У наднаслову, «Блицове» подсвесне жеље: «Не стишава се бура због продаје НИС». У поднаслову, «реч тзв. струке», па се каже како «економисти тврде да ће Влада морати да сноси одговорност за овако 'глуп' аранжман на основу којег поклања НИС Русима уз право на монопол».

Међутим, права «паљба» је кренула са друге и треће стране. Извесни Стојан Дрчелић написао је колумницу «Кремаљско пророчанство». Како каже овај новинар, «уместо чврстог уговора којим би се руска страна обавезала на градњу гасовода кроз Србију и складишта у Банатском двору»[...] «Београд ће се поуздати у 'кремаљско пророчанство'». [3](#) Наводно, око продаје НИС-а биће потписан уговор, а за гасовод и складиште, руска страна ће само дати усмено обећање или краће речено, реч. Дрчелић не верује у реч Медведева и Путина. Наравно, то је и разумљиво. После Ћинђића, Живковића, Ђелића, Динкића и Тадића, обећања о уласку у ЕУ, пристојном стандарду,

пријатељима са Запада, «белом Шенгену», хиљаду евра од акција, и ко зна чега, веровати политичару у Србији је заиста подвиг. Међутим, Дрчелић заборавља да овај «руски двојац» испуњава своја обећања, како према својим грађанима, тако и према спољњем окружењу. И било би боље да се тога присетио, него што је у поспрдном тону констатовао како су неки од најближих председникових људи изразили резерву према аранжману, али се «њихови гласови не чују од тутњаве метроа кроз Београд који ево, само што нису, изградили Руси».

[4](#)

На трећој страни нас дочекује Гордана Суша и лопту коју јој с друге стране добацује Дрчелић дочекује на волеј. Њен «журналистички продукт» зове се: «Српски лептир у руском лепидоптаријуму». Некадашња марљива хроничарка југословенског самоуправног социјализма пише, да ће Србија «попут Деда Мраза или Божић Бате, Русима поклонити НИС све са црвеном машинцом и без икаквих гаранција да ће остале делове истог аранжамана испоштовати».

[5](#)

Како даље наставља «непресушна» Суша, неким ништа не смета «да српски лептир заврши у руском лепидоптаријуму (збирци лептира), док за друге, сећања на бркати социјализам, клиринг и разне споразуме које Руси нису испоштовали према нашој земљи до дана данашњег, изазивају зебњу да је реч о новој совјетизацији Србије. Да баш тако, јер Путинов ауторитарни модел владања, да се не лажемо, нема много везе са демократијом». Смешно је читати како ова «жена за све режиме», која је већи део својих, сада већ врло пристојних година, проживела у време једноумља и «опште сагласности», дели лекције из демократије и издаје лиценце демократичности. Код читалаца са 25-30 година, «бакине приче» о «монструму» из тајги који хоће за цабе да «совјетизује Србију» можда и могу да «прођу». Али, они који се сећају Гордане Суше из доба братства и јединства и делегатског система, могу само да се горко насмеју.

Коначно, дотична новинарка или друштвено-политичка радница, открила нам је и ко је постао њен нови политички фаворит. Како наводи, «у сваком случају, Динкић је повукао политички одговоран потез (повукао се из преговора, М.П.) показујући да има својство лидера а не пуког следбеника».

[7](#)

Да, заиста, Динкић је тих дана и недеља постао нова звезда «Блица» управо због своје перманентне и тврдоглаве опструкције преговора са Гаспромом. С друге стране, случајно или не, на мети овог листа нашао се министар иностраних послова Вук Јеремић, који је означен као главни лобиста у влади Србије за нафтно-гасни споразум. Како нас обавештава «Блиц» на четвртој страни, «главни заступник потписивања уговора са Русима био је министар спољних послова Вук Јеремић, који је на седници

Владе споразум са Русима бранио вишим 'геополитичким и геостратешким' разлозима, односно важном подршком Русије која је Србији потребна на међународном плану». [8](#) Насупрот Јеремићу, «Блиц» анкетира читав низ «стручњака» који констатују «да ће ова Влада морати да сноси одговорност за овако 'глуп аранжман' на основу којег не само да се НИС поклања Русима, уз право на монопол, односно 'право на директно уговорену пљачку грађана', већ уопште нема гаранције да ће део руских обавеза бити икада испуњен».

[9](#)

Можемо се одмах запитати, где беху ови експерти када се ево већ осам година води очигледно неуспешна економска политика у целини? Испада да су сви до тада повучени потези били коректни, само је посао са Гаспромом катастрофа. Да би све деловало као «руска завера» са «домаћим издајницима», «Блиц» се побринуо преко својих већ познатих незваничних извора, који кажу да је у самом ДС-у трајало лобирање и сукоби око тога колико политички разлози треба да надвладају економске. [10](#) Ту је и Динкићева изјава, да би он дао НИС бесплатно када би то могло да сачува Косово, «али је јасно да су то бесмислице».

Сутрадан је следио нови велики наслов на првој страни: «Руси једва прихватили да плате НИС по курсу НБС». У поднаслову се истиче да су «руски преговарачи нефлексибилни и без овлашћења да прихвате и најбезазленије предлоге Србије». У тексту на петој страни «Блица», наводи се како је иницијативу око нафтно-гасног спразума преузео Вук Јеремић који је притекао «у помоћ председнику Борису Тадићу, јер је схватио колика би штета могла да настане због неуспеха енергетског споразума. То би, како наводи овај извор, могло озбиљно да угрози кредибилитет председника Србије, који је присуствовао потписивању Споразума у Москви 25. јануара и дао гаранције Алексеју Милеру да ће уговори о НИС и меморандуми о складишту гаса Банатски Двор и гасоводу 'Јужни ток' преко Србије бити потписани до краја године». [1](#)

Дакле, «битка» се водила и за кредибилитет председника Србије, па и саме државе, а не само за реализацију једног комерцијалног уговора. Као што смо рекли на почетку текста, ако се човек држи за реч, државник (држава) се држи за потпис, и то је Јеремић, изгледа, сасвим добро разумео. У ситуацији, када је РФ практично једини «крупни играч» на чију се подршку ослањамо у одбрани државног суверенитета (Кина се као стални члан СБ УН држи прилично повучено иако принципијелно), сва игра са Русима по принципу «хоћу-нећу» представљала је врхунску неодговорност и претила је да поквари односе са једином великом савезничком земљом.

Наравно, уговор је могао бити и бољи, али, он је свакако далеко од катастрофалног, што ће касније морати да призна и сам «Блиц».

Истог дана, огласио се поново Мијат Лакићевић са колумном: «Жртвујемо ли НИС због Косова». Он каже да «победа Јеремићеве 'струје' отвара многа питања [...] Грађани Србије морају да знају ко и чиме тргује, шта се овде продаје и купује». [12](#) Па зар само овај пут треба да знају? А јеси ли знали када се продавао САРТИД? А, не, транспарентност треба да важи само за Русе!

Након поменуте историјске седнице Владе Србије на којој је запечаћен аранжман са Гаспромом, «Блиц» се огласио још неколико пута. Кампања против овог посла је остала заједљива и тенденциозна, али, неће више бити таквог интензитета као што је то био случај 13. децембра.

Последњи трзаји и финиш приче

У уторак 23. децембра, на првој страни «Блица» освануо је наслов: «НИС од сутра руски». У поднаслову, читаоци се обавештавају да је руска страна пристала на инвестиције од 550 милиона евра без додатног задуживања НИС-а, на укидање монопола на увоз нафте најкасније до краја 2010. године, и да је једина гаранција за изградњу гасовода и складишта гаса присуство председника две државе на потписивању уговора. Изгледа да се овакав наслов редакцији «Блица» чинио преблагим, па је сутрадан опет оживљена прича о «багатели» која је дата за српску компанију са насловом: «Наша нафтна поља исплаћују НИС за годину и по». На четвртој и петој страни, изнад обимног текста, штрчи наслов: «'Гаспром' изнад закона и инспекција». Сада нас «Блиц» (дез)информише да ће инвестиције «износити 500 милиона евра до 2012. у форми кредита» [13](#) (дакле, преко ноћи, између уторка и среде, испарило је 50 милиона и формулација без додатног задуживања). Осим тога, наводи се како НИС из сопствених извора може да годишње извади нафте у вредности од 460 милиона долара (око 400 милиона долара из домаћих извора и преко 60 милиона од налазишта у Анголи). Овим се сугерише како Руси само кроз експлоатацију сирове нафте могу повратити уложена средства за нешто више од годину дана. Ако је то тачно, ако је дакле, по «Блицовом» писању, НИС један заокружен, ресурсно «покривен» и профитабилан систем, откуд онда идеја свим досадашњим «демократским» владама, «независним» економским и енергетским стручњацима да ову домаћу фирму уопште треба продавати некој странијој компанији? Када је НИС тако добар «комад» од кога сви имамо благодети, што он није остао српско јавно предузеће које ће нас све намиривати?

Да су «Блиц» новине које воле саме себе да оповргавају сведочи и текст од четвртка 25. децембра, чији наслов гласи: «Русији НИС, Србији обећање за гасовод». Испод наслова, а поред слике на којој се виде Тадић и Медведев, каже се да су «поред уговора о продаји НИС-а, потписани и споразуми о изградњи гасовода (при. аут) и меморандум о складишту гаса».

[14](#)

Добро, шта је у питању, обећање или споразум? Испод фотографије два председника, «Блиц» је ставио коментар да «председничка изјава Тадића и Медведева јуче у Москви није гаранција за бизнис аранжмане».

[15](#)

Том опаском, «Блиц» је поново «поткачио» свог омиљеног председника, јасно показујући коме ставља на душу склапање овог посла са Русима. Јеремић је ту био, изгледа, «коллатерална» штета док се «циљало» на главног «играча».

Дан касније, да ли баш случајно, на ударним странама «Блица», другој и трећој, велики простор да олакша душу и изјада се јавности добио је главни опонент споразума са Гаспромом Млађан Динкић. Како каже Динкић, «дали смо НИС, а немамо магистрални гасовод. Испали смо наивни. Сигурно је да чланови Владе који су гласали на телефонској седници нису прочитали уговор, јер нису ни имали времена да га прочитају. Кључне ствари које су изношене у јавност нису тачне и представљају обману грађана». [16](#) У питању су тешке оптужбе, довољне за оставку Владе или барем за моментално Динкићево повлачење. Али, ево, април је месец, а Млађа нас и даље непоколебљиво води у бољу будућност. Након ових тврдњи, Динкић износи још низ конкретнијих података, да би онда следило кључно питање «Блицовог» новинара, незамисливо до пре пола године – «Да ли то ви тврдите да председник онда обмањује јавност?» Динкић одговара да «они који су му спремали изјаве обмањују јавност».

[17](#)

Очигледно, и за преамбициозног Динкића, било је исувише смело да јавно каже да је председник државе лажов, па су као и обично, дебљи крај извукле «ситне рибе». Ипак, и овако сročен одговор за паметног довољно говори. Председник се меша у све и свашта, а ето, није у стању да се одупре најобичнијим манипулацијама својих сарадника.

Коначно, у суботу 27. децембра, изашао је можда најодмеренији текст у вези целокупне нафтно-гасне «одисеје». Чујте само прву реченицу из пера Бојане Стаменковић: «С обзиром на бројне контроверзе око продаје Нафтне индустрије Србије, у овом тренутку најпоштеније би било рећи да је време најмеродавнији судија који ће показати да ли је тај уговор добар или не». [18](#) Да ли је то «Блиц», уморан од целе кампање, једноставно истакнуо «белу заставу», или је неко из председниковог окружења «које воли да обмањује» назвао редакцију и добро «нарибао» уредника или неког другог ко је одговоран, тешко је тачно рећи. У тексту су чак прецизно набројане «добре стране» споразума (просто невероватно!) као што су: добар социјалан програм за вишак

Пише: Марко Панонац
среда, 01 април 2009 19:06

запослених, производња моторног горива по Евро 5 стандардима, инвестиције од 547 милиона евра, Гаспромове гаранције за улагање, и у случају неиспуњавања инвестиционих обавеза, исплата купопродајне цене и враћање акција. Занимљиво је, да је иста особа 9. септембра потписала текст са насловом: «Милијарду евра минимално улагање у НИС». Како је у међувремену, којом магијом и триковима, и 547 милиона евра за инвестиције постало довољно, остаје да одгонета и сама новинарка која се уплела у целу ову, час смешну, час отужну кампању.

На крају, мало и хумора. Јасно је да се редакција «Блица» никада неће помирити до краја са чињеницом да је неко важно српско предузеће у већинском руском власништву. И зато је, при самом крају године, пред новогодишње и божићне празнике, одлучила да мало развесели читаоце ликом и «делом» Бориса Тадића, на својој, иначе квалитетној хумористичкој страни.

Тако се на 28. страни «Блица» нашла ова фотомонтажа, на којој неки одрпанко са капом Деда Мраза гура зидарска колица претоварена бутан боцама. Лик који нас оптимистички гледа је управо «Блицов» омиљени председнички кандидат ради чијег је реизбора овај лист у великој мери истрошио професионални углед и кредибилитет.

Писањем о нафтно-гасном споразуму, «Блиц» је унео и неке иновације у српско новинарство. Покушајте да термине «Руси» или «руски» у цитатима из овог текста замените са терминима «Јевреји» или «јеврејски» и добићете, ништа мање до врло пристојну репродукцију немачких дневних новина из мрачних тридесетих година прошлог века. Као што је ондашња немачка штампа коју је контролисао нацистички апарат, «грмела» против «јеврејских шпекуланата», «јеврејског прљавог капитала», «јеврејске експлоатације», «закулисних радњи», «багателе којом Јевреји купују све што је немачко», тако је и «Блиц», у нешто блажој форми и увијеније, просипао жуч против руског куповања НИС-а. Тиме су ове новине увеле још један новитет. До сада, социологија и политикологија су познавале поделу на аријевске и неаријевске расе (више и ниже). «Блиц» је увео нову поделу на «аријевски и неаријевски капитал». Наравно, аријевски капитал је онај са Запада, он је добар, плодоносан и на корист Србије. Довољно је погледати како је «Блиц» у само неколико наслова пропратио фамозни долазак Фијата у Србију (Крагујевац). У понедељак, 29. септембра, на

четвртој и петој страни огроман наслов каже: «'Фијат' доноси новац и послове за целу Србију». У наднаслову се наводи да је «данас потписивање изузетног индустријског уговора». [19](#) Сутрадан, 30. септембра, прву страну краси велики наслов: «Застава од губитника до европског извозника». У поднаслову се још додаје да ће производња и извоз вредети око милијарду евра.

Са данашње дистанце, може се уочити да је реч о обичном «шрафцигер аранжману» (монтажи италијанских делова) с тим што је Србија ослободила Фијат свих могућих намета и још му «дебело» дотирала што ће упослити пар хиљада радника (ако буде и толико). Шта би било да је нека руска ауто компанија била на Фијатовом месту и како би «Блиц» тек онда «вриштао до неба», може се само претпоставити.

Друга битна карактеристика ове «Блицове» кампање јесте (ин)директно прозивање Бориса Тадића за нафтно-гасни споразум. До пре неког времена, учинити нешто слично на страницама овог листа личило би на светогрђе. Неко би рекао да је то доказ слободе штампе у Србији и показатељ независности ових дневних новина. Али, чини се да баш није тако. «Блиц» је само демонстрирао оно што ми сви знамо већ одавно – у Србији и над «попом има поп», али наш «врховни поп» није председник ове државе, није то ни премијер, нису то ни тајкуни. Он се налази негде ван граница ове Србије, и преко својих амбасадора, политичара и медија кроји већ дуже време «капу свима нама». За Тадића, Динкића, Ђелића или Цветковића, остаје онај протоколарни део посла – сликање, руковање, потписивање, смешкање. Али, разлога за осмех баш и нема. Тако на пример, «Блиц» нас обавештава, у недељу 21. децембра, на првој страни, како «Смедеревци страхују од гладне године». Производња у железари се полако гаси и многи запослени стрепе како ће преживети наредни период. На сву срећу, власник смедеревског гиганта није компанија из Русије. Српским металуршким комбинатом управљају наши «пријатељи» преко Атлантика.

1. Блиц, недеља 7. децембар 2008, стр. 14. [[^](#)] 2. Блиц, петак 12. децембар 2008, стр. 5. [[^](#)] 3. Блиц, субота 13. децембар 2008, стр. 2. [[^](#)] 4. Ibidem [[^](#)]

5. Блиц, субота 13. децембар 2008, стр. 3. [[^](#)]

[[^](#)]

6. Ibidem [[^](#)]

[[^](#)]

Како се «калио» нафтно-гасни споразум (II)

Пише: Марко Панонац
среда, 01 април 2009 19:06

7. Ibidem

[
[^](#)
_]
]

8. Блиц, субота 13. децембар 2008, стр. 4.

[
[^](#)
_]
]

9. Ibidem

[
[^](#)
_]
]

10.Блиц, недеља 14. децембар 2008, стр. 5

[
[^](#)
_]
]

11. Ibidem, стр. 14.

[
[^](#)
_]
]

12. Блиц, среда 24. децембар 2008, стр. 4-5

[
[^](#)
_]
]

13. Блиц, четвртак 25. децембар 2008, стр. 8-9.

[
[^](#)
_]
]

14. Ibidem

[
[^](#)
_]
]

15. Блиц, петак 26. децембар 2008, стр. 3.

[
[^](#)
_]
]

16. Ibidem

[
[^](#)
_]
]

17. Блиц, субота 27. децембар 2008, стр. 8.

Како се «калио» нафтно-гасни споразум (II)

Пише: Марко Панонац
среда, 01 април 2009 19:06

[
[^](#)
_]
]

18. Блиц, понедељак 29. септембар 2008, стр. 4-5.

[
[^](#)
_]
]